BOFIT-blogi

Blogi: Venäjän ja Turkin taloussuhteet keskittyvät energiaan, kulutussektoreille ja rakentamiseen

Venäjän talous | 25.11.2015 | Heli Simola

KIRJOITTAJA

Heli Simola
Neuvonantaja

Venäjän viennin kannalta Turkki on keskeisin markkina energiasektorilla, kun taas tuonti on keskittynyt kulutusvetoisille aloille.

Venäjän tavara- ja palveluvienti Turkkiin oli viime vuonna 27 mrd. dollaria ja tavara- ja palvelutuonti 16 mrd. dollaria. Turkin osuus Venäjän koko viennistä oli 5 % ja tuonnista 4 %. Tänä vuonna maiden välinen kauppa on supistunut selvästi kuten Venäjän koko ulkomaankauppakin. Venäjän viennin kannalta Turkki on keskeisin markkina energiasektorilla, kun taas tuonti on keskittynyt kulutusvetoisille aloille.

Kuvio 1.

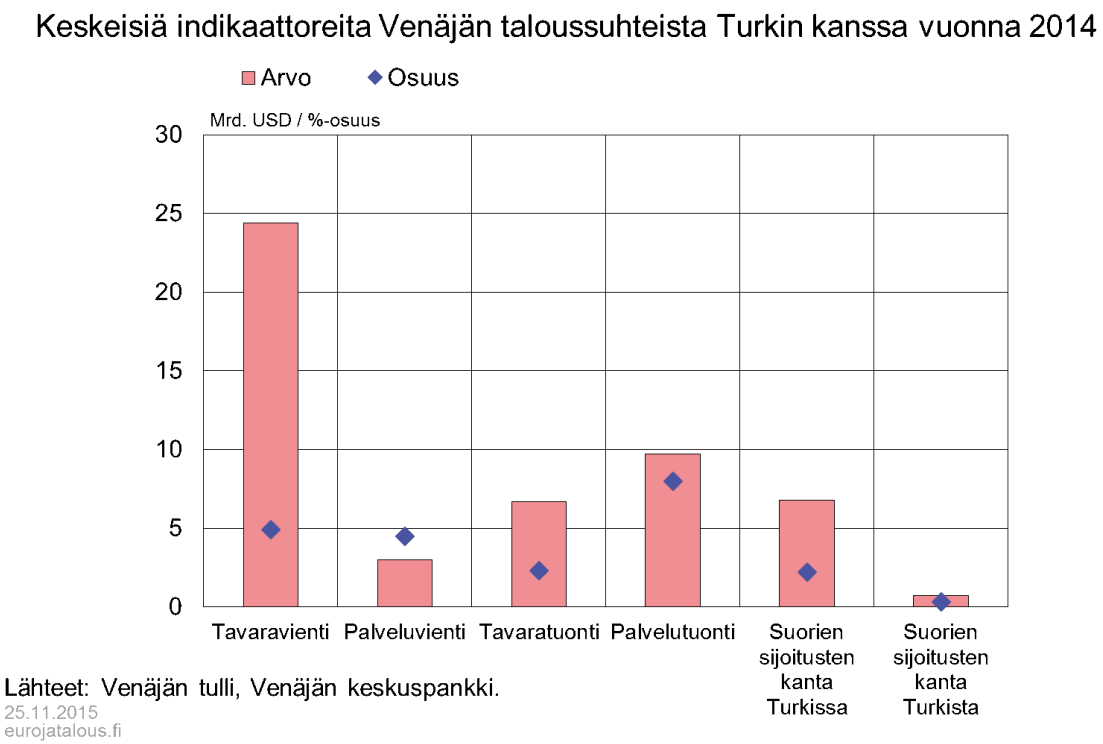

Venäjälle Turkki on hyvin tärkeä markkina maakaasun viennissä. Viime vuonna Turkkiin meni runsaat 10 % Venäjän maakaasun viennistä. Turkki on Venäjän toiseksi suurin yksittäinen maakaasun vientimarkkina Saksan jälkeen. Suoraan Venäjän ja Turkin välillä kulkee tällä hetkellä yksi kaasuputki (Blue Stream), mutta maat ovat jo pitkään neuvotelleet toisen putken rakentamisesta (Turkish Stream). Neuvottelut ovat viime kuukausina olleet jäissä hintaerimielisyyksien ja Turkin hallituksen muodostamisen viivästymisen vuoksi. Neuvotteluja on ollut määrä jatkaa joulukuussa.

Venäjän tuonnissa Turkki on tärkeä markkina lähinnä kulutustavaroissa ja -palveluissa. Tavaratuonnista puolet koostuu elintarvikkeista sekä tekstiilituotteista. Venäjän vihannesten ja hedelmien tuonnista Turkin osuus oli viime vuonna 15–20 %. Turkin osuus on kasvanut Venäjän asetettua elintarvikkeiden tuontirajoituksia mm. EU-maista vuoden 2014 elokuussa. Venäjän palvelutuonti Turkista koostuu pääosin matkailupalveluista ja niiden tuonnin arvo oli viime vuonna lähes 7 miljardia dollaria. Turkki on yksi venäläisten suosituimmista turistikohteista ja viime vuonna sinne tehtiin Venäjältä yli 3 miljoonaa turistimatkaa. Turkin suosio matkakohteena on lisääntynyt viime aikoina entisestään toiseen suosikkikohteeseen Egyptiin liittyvien turvallisuusongelmien vuoksi. Muu palvelutuonti koostuu lähinnä rakennuspalveluista, joiden tuonnin arvo oli viime vuonna vajaat 3 mrd. dollaria.

Venäjän suorien sijoitusten kanta Turkissa oli viime vuonna lähes 7 miljardia dollaria. Vaikka osuus

koko venäläisten suorien sijoitusten kannasta on vain pari prosenttia, on Turkki kuitenkin suurimpien yksittäisten kohdemaiden joukossa, kun sijoituksia veroparatiiseihin tai muihin kauttakulkumaihin ei oteta huomioon. Eräs keskeinen projekti on Akkuyun ydinvoimala, joka Rosatomin on määrä rakentaa Turkkiin. Valtioidenvälinen sopimus projektista allekirjoitettiin vuonna 2010, ja rakennustyöt on aloitettu tänä vuonna, mutta projekti on kohdannut myös kritiikkiä ja hankaluuksia Turkissa. Venäläisillä yrityksillä on Turkissa investointeja myös mm. pankkisektorilla ja metalliteollisuudessa. Turkkilaisten suorien sijoitusten kanta Venäjällä oli viime vuoden lopussa vain runsaat 700 miljoonaa dollaria eli alle puoli prosenttia koko ulkomaisten suorien sijoitusten kannasta Venäjällä.

Kuvio 2.

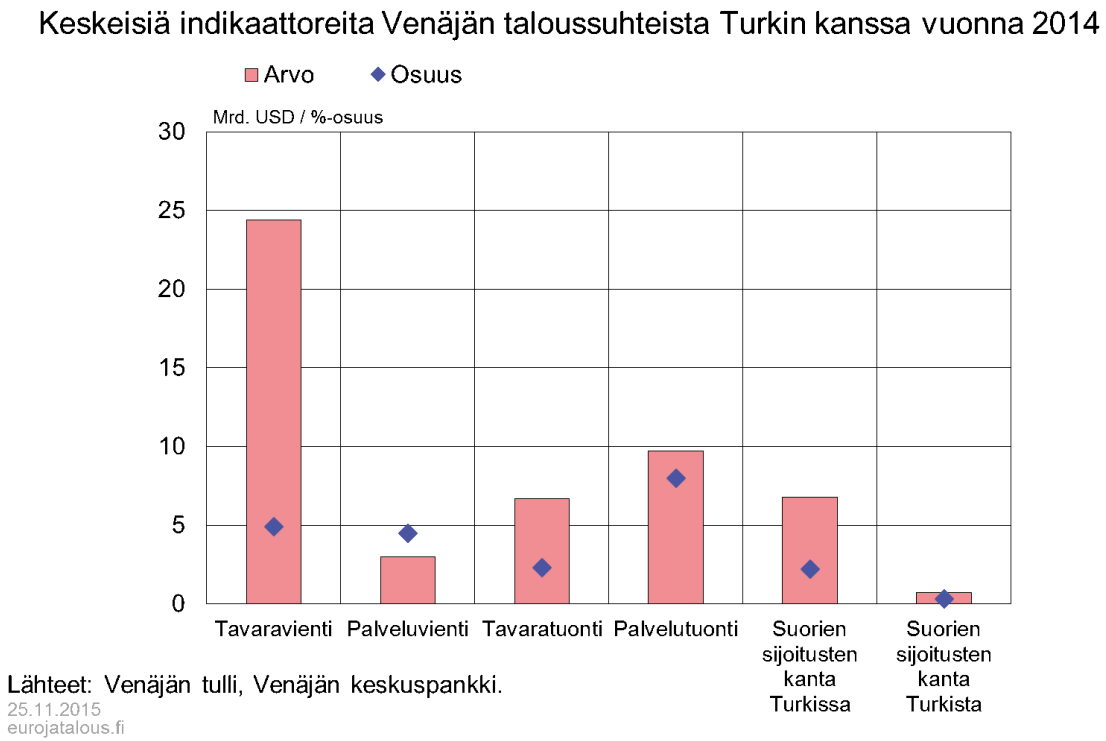

Turkin tavaraviennissä Venäjän osuus oli viime vuonna vajaat 4 % ja tavaratuonnissa 10 %. Turkin kannalta Venäjä on maakaasun keskeisin tuottaja, sillä lähes 60 % Turkin kaasuntuonnista (ja samalla kulutuksesta) tulee Venäjältä. Muut Turkin tärkeimmät kaasuntuontimaat ovat Iran ja Azerbaidzhan sekä suurin nesteytetyn maakaasun toimittaja Algeria. Raakaöljy tulee Turkkiin pääosin Lähi-idästä ja Venäjän osuus Turkin kulutuksesta on vain muutamia prosentteja. Turkin viennissä Venäjä on tärkeä markkina erityisesti matkailupalveluissa, sillä venäläiset ovat yksi suurimmista matkailijaryhmistä Turkissa. Viime vuonna Turkin matkailutuloista lähes 10 % oli peräisin Venäjältä. Se vastasi noin 0,4 % maan BKT:stä.

Venäjän osuus suorien ulkomaisten sijoitusten kannasta Turkissa on noin 5 %, jolla se on 10

suurimman sijoittajamaan joukossa ja suunnilleen samalla tasolla kuin Ranska tai Yhdysvallat. Turkin ulkomaille tekemistä suorista sijoituksista Venäjän osuus on huomattavasti pienempi ja Venäjää tärkeämpiä kohdemaita Turkille ovat esim. IVY-maista Azerbaidzhan ja Kazakstan. Venäjä on kuitenkin yksi suurimpia ulkomaisia markkinoita turkkilaisille rakennusyrityksille. Venäjän osuus turkkilaisten rakennusyhtiöiden ulkomaisista projekteista on viime vuosina ollut 15–20 %, mutta projektit ovat vähentyneet Venäjän talouskehityksen heikentyessä.

Asiasanat

BOFIT, Turkki, Venäjä, vienti